

24. 11. 2016

VeźmĚte, prosĚme, na vĚdomĚ, Źe text ělĚnku odpovĚdĚ platnĚ prĚvnĚ ťpravĚ ke dni publikace.

Souhlas druhĚho rodiĚe s vycestovĚnĚm ěi pĚstĚhovĚnĚm dĚtĚte do zahraniĚĚ

Souhlas druhĚho rodiĚe s vycestovĚnĚm dĚtĚte do ciziny je pĚdmetem ěastĚch sporť pĚdevĚm v rozvedenĚch rodinĚch, pĚipadnĚ rodinĚch, kde rodiĚe nezletilĚho ŹijĚ oddĚlenĚ.

Souhlas druhĚho rodiĚe obecnĚ

Jak je stanoveno v ustanovenĚ Ě 876 zĚkona ě. [89/2012](#) Sb., obĚanskĚ zĚkonĚk (dĚle jen „NOZ“), rodiĚovskou odpovĚdnost vykonĚvajĚ oba rodiĚe ve vzĚjemnĚ shodĚ. PrĚvy a povinnostmi plynouĚimi z rodiĚovskĚ odpovĚdnosti je nutnĚ se zabĚvat nejen ve vztahu rodiĚ - dĚtĚ, ale takĚ ve vztahu rodiĚ - rodiĚ, neboť nĚkterĚ rozhodnutĚ ohlednĚ dĚtĚte jednoduĚe nemohou rodiĚe ěinit oddĚlenĚ.

V pĚpĚdech otĚzek tĚkajĚcĚch se bĚŹnĚch zĚleŹitostĚ je vĚak oprĚvnĚn rozhodnout pouze jeden z rodiĚť. Typicky se v odbornĚ literatuĚe uvĚdĚ pĚklad ŹĚdosti o vydĚnĚ cestovnĚho pasu dle zĚkona o cestovnĚch dokladech, kdy za dĚtĚ mladĚĚ 15-ti let podĚvĚ ŹĚdost pouze jeden zĚkonnĚ zĚstupce.

OpaĚnĚ situace logicky nastĚvĚ v otĚzkĚch vĚznamnĚch zĚleŹitostĚ, kdy je vyŹadovĚn souhlas obou rodiĚť, jak jiŹ bylo naznaĚeno vĚĚe. NOZ dĚvĚ pĚednost dohodĚ rodiĚť, avĚak dle ustanovenĚ Ě 877 NOZ v pĚpĚdech, kdy rodiĚe nejsou schopni se shodnout v otĚzce vĚznamnĚ zĚleŹitostĚ dĚtĚte, pĚchĚzĚ na řadu soud, kterĚ za rodiĚe rozhodne. NOZ takĚ sĚm demonstrativnĚ vymezuje, co lze povaŹovat za vĚznamnou zĚleŹitost, coŹ jsou tedy „*nikoli bĚŹnĚ lĚĚebnĚ a obdobnĚ zĚkroky, urĚenĚ mĚsta bydliĚtĚ a volba vzdĚlĚnĚ nebo pracovnĚho uplatnĚnĚ dĚtĚte*“.[1] OdbornĚ literatura k tĚmto vĚznamnĚm zĚleŹitostem dĚle řadĚ volbu nĚboŹenskĚho vyznĚnĚ ěi urĚenĚ jmĚna a pĚjĚmenĚ dĚtĚte.[2]

V kterĚch pĚpĚdech je souhlas druhĚho rodiĚe s vycestovĚnĚm dĚtĚte do zahraniĚĚ vyŹadovĚn

V pĚpĚdĚ vycestovĚnĚ s dĚtĚtem do zahraniĚĚ je nutnĚ rozliĚovat mezi dvĚma situacemi. Zda se jednĚ o pouhou dovolenou s druhĚm rodiĚem v dĚlce jednoho, dvou tĚdnť ěi zda se jednĚ o zmĚnu mĚsta bydliĚtĚ, kdy se jeden z rodiĚť rozhodne s dĚtĚtem pĚstĚhovat do ciziny.

BydliĚtĚ osoby je v ustanovenĚ Ě 80 NOZ definovĚno jako mĚsto, „*kde se zdrŹuje s ťmyslem ŹĚt tam s vĚhradou zmĚny okolnostĚ trvale*“. VĚznam pojmu bydliĚtĚ je takĚ dotvĚřen konstantnĚ judikaturou, napĚ. rozsudkem NejvĚĚĚĚho soudu ĚeskĚ republiky, sp. zn. 21 Cdo 2394/2012, ze dne 5. 6. 2013, jenŹ tento pojem dokresluje nĚsledujĚcĚm zpťsobem: „*Na to, kde mĚ fyzickĚ osoba bydliĚtĚ, nemĚjĚ vliv okolnosti jen doĚasnĚ povahy, jako jsou napĚříklad lĚĚebnĚ pobyt ve zdravotnickĚm zařĚzenĚ, pobyt v mĚstĚ studia nebo vĚkonu zamĚstnĚnĚ, vĚkon trestu odnĚtĚ svobody apod. Pro bydliĚtĚ fyzickĚ osoby je souĚasnĚ charakteristickĚ, Źe **ve svĚm bydliĚtĚ (popĚpĚdĚ vĚce bydliĚtĚch) mĚ svťj byt***

nebo dům a že tam spolu s ní pobývá její rodina (příslušníci její domácnosti), tedy že - řečeno jinak - **fyzická osoba je v místě (místech) pobytu natolik integrována, že tam vnímá svůj domov**". Z uvedeného vyplývá, že bydliště dítěte je typicky tam, kde je bydliště rodičů.

V případech, kdy rodiče nežijí spolu v jednom bydlišti, má dítě bydliště tam, kde se rodiče dohodli, popř. tam, kde má bydliště rodič, kterému bylo dítě svěřeno do péče. V případech střídavé péče má dle mého názoru dítě bydliště u obou rodičů s ohledem na shora zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ČR, neboť při tomto druhu péče dítě bydlí u matky i u otce.

Při změně místa bydliště dítěte nelze, aby za dítě rozhodl pouze jeden rodič, např. typicky ten, který jej má v péči, neboť touto změnou by mohlo být dotčeno právo na realizaci styku mezi druhým rodičem a dítětem. Z tohoto důvodu je nutné, aby druhý rodič vyslovil se změnou místa bydliště dítěte souhlas. O to komplikovanější je situace, kdy jeden z rodičů má v úmyslu se s dítětem přestěhovat do ciziny.

Přestěhování dítěte do ciziny bez souhlasu druhého rodiče je vzhledem k přeshraničnímu prvku částečně upraveno mezinárodními dohodami, které určují příslušnost konkrétního soudu, který o dané záležitosti bude rozhodovat - v rámci světa se jedná především o **Úmluvu o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí**, publikovanou jako sdělení Ministerstva zahraničí ČR pod č. **34/1998 Sb.** (dále jen „Úmluva“); v rámci členských států Evropské unie se jedná o **Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003, o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 („Brusel II. bis“)**. Tyto předpisy se použijí přímo a mají přednost před zákonem.

Naopak tomu bude u dovolených, které jsou krátkodobého rázu, zde není souhlas ze zákona vyžadován, neboť dovolenou nelze považovat za významnou záležitost dítěte. Nicméně se obecně doporučuje,^[3] aby při vycestování s dětmi na dovolenou do států mimo EU, byl písemný souhlas druhého rodiče opatřen, jelikož tento souhlas může vyžadovat právní řád státu, kam je s dítětem cestováno.

Forma souhlasu druhého rodiče

Forma souhlasu není zákonem stanovena, avšak z důvodu právní jistoty lze doporučit, aby byl souhlas udělen v písemné formě s notářky ověřenými podpisy. Při přestěhování do zahraničí či při dovolené mimo členské státy EU je vhodné si takto ověřený souhlas nechat přeložit do jazyka státu, kam je cestováno a opatřit jej superlegalizací, případně apostilou.

Procesní otázky

V případě, kdy se rodiče na vycestování dítěte nedohodnou, tj. rodiče se nedohodnou na otázce pro dítě významné, je možné požádat o rozhodnutí soud, a to dle ustanovení **§ 466 písm. j) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „ZŘS“)**. Toto řízení je využitelné především v situacích, kdy rodič, s kterým dítě vycestuje, preventivně předejde řízení o mezinárodních únosech vyvolaným druhým rodičem. Zahájit řízení mohou pouze zákonní zástupci nezletilého, tzn., že zákon neumožňuje zahájit řízení nezletilým, kterého se situace přímo dotýká. Dítě je také v těchto řízeních zastoupeno opatrovníkem, zpravidla orgánem sociálně-právní ochrany dětí. V případě, že půjde o věc s mezinárodním prvkem, opatrovníkem může být ustanoven Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Pokud se jedná o mezinárodní únos dítěte a je dle výše uvedených mezinárodních pravidel stanovena

příslušnost českého soudu, bude se v této záležitosti postupovat dle ustanovení **§ 478 a následující ZRS**. Cílem úpravy je zajištění bezodkladného návratu dětí protiprávně přemístěných nebo zadržovaných a respektování práv týkající se péče o dítě a styku. Pro konkrétní představu únos znamená „*protiprávní přemístění nebo zadržení dítěte v jiném státě porušující právo péče o dítě dané podle práva státu obvyklého bydliště dítěte (státní příslušnost dítěte ani rodičů zde není významná) bezprostředně před únosem, přičemž toto právo musí být vykonáváno nebo by bylo vykonáváno, kdyby k únosu nedošlo*“.[4] Právo týkající se péče o dítě zahrnuje ve smyslu čl. 5 písm. a) Úmluvy „práva vztahující se k péči o osobu dítěte a zejména právo určit místo pobytu dítěte“. Řízení je zahajována zásadně na návrh. Není dostačující, aby byl dán soudu pouze podnět. Významnou roli zde hraje Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Jedná se o velice rychlé řízení, neboť soud zpravidla vydává rozhodnutí ve lhůtě 6 týdnů od zahájení řízení. Rozsudek je v těchto případech vždy předběžně vykonatelný.

Mgr. Lucie Bathová,
advokátní koncipientka

[Bělina & Partners advokátní kancelář s.r.o.](#)

Pobřežní 370/4
186 00 Praha 8

Tel.: +420 226 287 000

Fax: +420 226 287 001

e-mail: recepce@belinapartners.cz

[1] Zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, § 877 odst. 2. In ASPI [právní informační systém].

[2] Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975), 1. vydání, 2014, s. 898 – 905. In www.beck-online.cz [právní informační systém].

[3] Sdělení Ministerstva zahraničí ČR, dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#). (dostupné na:).

[4] Zákon o zvláštních řízeních soudních, 1. vydání, 2015, str. 962 – 965, komentář k § 478. In www.beck-online.cz [právní informační systém].

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice – natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení – nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)

- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)